

# Ez sem vicc

VISSZHANG - LXV. évfolyam, 37. szám, 2021. szeptember 17.

Kovács Zoltán Gyurcsány Ferenc kapcsán fölteszi a kérdést, kell-e nekünk (azaz Orbán és a NER politikai ellenfeleinek) a börtönnel való fenyegetőzés, és erre nemmel válaszol, mert sokkal fontosabb a kormányzóképeség hihetővé tétele (*De mi lesz utána?*, *ÉS*, 2021/ 32., aug. 13.). Ezzel Veres Éva azért nem ért egyet, mert az elszámoltatás témáját hangoztatni kell (*Nem vicc*, *ÉS*, 2021/36., szept. 10.). Valamelyest mindenképpen hangoztatni kell, a politikai publicisztika szintjén, de nem a börtönnel fenyegetés színvonalán, hanem jogállami érveléssel: a jogállamisághoz nemcsak az ártatlanság védelme tartozik, hanem a tisztességes eljárás során bizonyítottan bűnösök megérdemelt büntetéssel sújtása is. Az ennél további részletezés már megfontolandó az „elővágások” veszélye miatt.

Kovács Zoltán (velem együtt) úgy gondolja, hogy az ítélezést hagyjuk a bíróságokra. Ehhez Veres Éva néhány tudnivalót fűz, azt is, hogy majd netán olyan törvényeket kell hozni, amelyek alapján a joggal ma visszaélők később elítélhetőek lesznek. Amit Veres Éva véleményétől eltérően tudni kell: a bíróságok az elkövetés, általánosabban az elbírált magatartás idején hatályos jogot alkalmaznak. Ez az ún. visszaható hatály jogállami tilalma, ami részleteiben ugyan kicsit bonyolultabb, de azt itt nem fejthetjük ki. Ezért egy későbbi törvényhozás csak a jövőbeli cselekvéseket illetően lesz fontos. Vulgárisan: az új kormánynak lesz nehezebb lopnia. És ez így van rendjén. Aki a visszaható hatály tilalmát nem érti, az nem érti a jogállamiságot. És amit szintén tudni kell: a bíróságok amikor alkalmaznak, akkor értelmezik is a jogot. Ebben támaszkodhatnak az ún. doktrinális vagy dogmatikai értelmezés eredményeire. Ebben a vonatkozásban az az elméleti feladat, hogy a jelenleg hatályos jognak olyan értelmezését dolgozzuk ki, amely lehetővé teszi a köznyelvben csak lopásnak nevezett cselekmények miatti felelősségre vonást. Véleményem szerint a publikálás politikai taktikai kérdéseit is át kell gondolni: mikor hozunk valamit nyilvánosságra, és mikor jobb, ha a fióknak írunk. Ez utóbbit annak veszélye indokolhatja, hogy a regnáló kormánytöbbség egy alkotmánymódosítással megakadályozhatja az igényelt jogértelmezések legalitását.

Kovács Zoltán a kormányzóképeség nehézségei között említi, hogy a Fidesz-kormányzat olyan törvényeket hozott, amelyek cikluson átívelő hatályúak. Ez önmagában nem lenne problematikus: a jogbiztonság és ezzel a jogállamiság sérülne, ha a jogszabályok minden ciklusváltás esetén hatályukat veszítenék. A problémát a kétharmados törvények nagy száma okozza. Ezek a „bebetonozó törvények” véleményem szerint alkotmányellenesek: az Alaptörvény B) cikk (1) szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. Ebből következik, hogy az Alaptörvény alapelvei közé tartozik a kormányozhatóság elve, méghozzá nemcsak az éppen regnáló kormányra vonatkoztatva, hanem Magyarország mindenkori kormányára is. (Erről korábban írtam: *Népszavazás és kormányozhatóság*, *ÉS*, 2007/26., június 29.) Ez viszont azt jelenti, hogy a jövőbeli kormányok kormányzóképesége csak a demokratikus parlamenti váltógazdálkodás sérelme nélkül nehezíthető. Az, hogy Varga Judit igazságügy-miniszter a jogállam fogalmát nem érti, a demokratikus jogállamét, gondolom, még kevésbé, bennünket ne zavarjon.